

POHOD

Vse intrige naših sosedov
ne porušijo enotnosti
Male antante

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1934.

Štev. 4 — Leto III.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Lov za programi

Če kdaj, se vidi danes na vsak korak, da obstoječa gospodarska depresija ni izvor, marveč le posledica one duhovne krize, ki jo je izzvala svetovna vojna kot ena največjih katastrof, kar jih je doživelo človeštvo. Vojni je sledila doba pijanosti v zasebnem, javnem, zlasti pa gospodarskem življenju. Ljudje so si hoteli nadomestiti z blaznim uživanjem vse ono, kar so pogrešali in zamudili v letih vojnih grozot in žrtev. Inflacija ni nastopila samo v denarništvu, marveč v celokupnem doživljanju in izživljanju človeštva. Problemi naroda in države so bili podrejena gomena. Vsak je iskal le sebe in svojo korist. Država je prišla v poštev le kot nek stvar, kateremu se mora odrajuvati gotove zneske in dajatve, da ti da mir, poleg pa tudi kot stvar, pri katerem lahko lepo zaradiš, če imaš primeren položaj ali pa primerne zveze. Za maso je ostala ta lastna, nacionalna država pravzaprav nekaj neopaženega in postranskega. Kdo se bo brigal za njo, ko je imel vsak s seboj dovolj posla in je bilo dovolj poklicnih politikov, ki so hoteli od nas le kroglice, vse drugo so pa opravili sami in brez nas.

Pa je prišla deflacija, ki je na en mah predočila tudi masi državo v povsem drugi luči. Ni bilo več tisočakov v možnjah, ki so zevale prazne, država pa je zahtevala kljub temu svoje. Od kod naj vzamem, ko pa nimam! In tako je šele nastop deflacije in sledeče vedno jačje gospodarske depresije prisilil narod, da se je zavedel vse pomembnosti in dalekosežnosti države, njenega ustroja in njenega aparata. Narod je stal naenkrat pred svojo lastno državo in to na način, ki za razmerje med državljanstvo še nevzgojenim narodom in ne baš sijajno vodenim državnim aparatom ni bil preveč ugoden. Ker pa je narod istovetil državni aparat, oziroma vsakokratni režim z državo, je prenesel vse svoje nezadovoljstvo na državo kot tako. Ni storil tega toliko po lastni iniciativi kot nahujskan in podpihovan od samozvanih političnih voditeljev, ki so valili na državo krivdo za vse ono, kar so zakrivili oni sami s svojo samopašno nesposobnostjo. Koncem koncev smo stali pred stanjem, ki je bilo vse bolj kot razveseljivo. Izgledalo je, da sovražni narod svojo lastno nacionalno državo in da ni zadovoljen, ker sta mu božja milost in legendarna požrtvovalnost viteških borec uresničila stoletni sen njegovih najboljših sinov. Ne velika skupina jugoslovanskih nacionalistov je bila edina, ki je stala takrat na braniku države in učila narod, naj ne istoveti posameznih ministrov in poslancev z državo, ki je vzvišena nad vsem in predstavlja najdražji zaklad vsakega svobode in napredka vrednega naroda.

Vsi drugi so stali ob strani in ali žrli iz državnih jasl ali pa pljuvali na državo kot na izvor vsega zla, to pa le tako dolgo, dokler se niso pririnjili tudi sami do korita! Vsi drugi so gledali prezirljivo na nas nacionaliste kot na neke neresne fantaste ter pridno obračali plašč po vetru. Danes je bil demokrat, jutri radikal, nato kmetijac ali obratno. Danes je fantaziral samo o sovjetih in napovedoval dan, ko postane tudi Jugoslavija sovjetska republika, jutri je pa gonil komuniste kot izvržek človeštva, ki ga je treba izkoreniniti. Seveda je bilo včasih težko dobiti pravo mesto. Vodilna mesta so bila v trdnih rokah in tako je bila vsaka nova stranka pozdravljena od vseh »borec za pravico, resnico in odpravo korupcije« kot dobrodošla možnost spraviti na varno tudi svojo bisago.

Ko je prišel 6. januar 1929. je nastopila trenutna zmeda v možganih izvoljenec, ki pa je hitro pojenjala. Postali so »tudi nacionalisti« in še kak! Kje smo bili naenkrat mi, predšestojanarski nacionalisti? V svoji ponižnosti smo se stisnili v kot in poslušali z občudovanjem ploho visokodonečih fraz o jugoslovanstvu, enem narodu in eni državi iz ust onih, ki so nas prej zasmehovali. Nacionalizem je greh, živel nacionalizem! Tako smo zašli v času naraščajoče deflacije v gospodar-

Velesila Mala antanta

Novi dokazi naše odločnosti in enotnosti

Po uspešnem zasedanju Gospodarskega sveta Male antante v Pragi so se zunanji ministri vseh treh zveznih držav Male antante sestali v Zagrebu, da znova pokažejo vsemu svetu svoje neomajno zupanje v same sebe in da ponovno povejo vsem sosedom, da morajo pri vseh svojih zakulisnih intrigah vedno računati z vsa resnostjo tudi z njimi. Najprvo so ratificirali sklepe konference Gospodarskega sveta v Pragi.

Gospodarski svet Male antante je zasedal nepretrgoma devet dni in izvršil delo, ki bo imelo v najbližji bodočnosti nad vse važne gospodarske posledice v vseh treh državah. Predvsem je bil sprejet načrt o medsebojni izmenjavi blaga v letu 1934 in dalje 15 resolucij, s katerimi je postavljen temeljni kamen vsemu skupnemu gospodarskemu sodelovanju. Načrt za izmenjavo blaga velja za eno leto, da se more do jeseni spoznati njegova elastičnost in korist, nakar se bo sestavil načrt za novo periodo. Po tem načrtu bosta Jugoslavija in Rumunija uvažali svoje agrarne produkte v Češkoslovaško, od tam pa bomo dobivali industrijske izdelke. Po novem načrtu bi se trgovski promet med državami Male antante povečal za 50% napram letu 1933. Vse ostale resolucije se tičejo vseh trgovskih, gospodarskih in prometnih panog in streme za tem, da se bolj utrdi prijateljske medsebojne odnose ne samo z zunanje-političnega vidika, temveč tudi z vidika vsesplošnih trgovskih in gospodarskih potreb vsakdanjega življenja. Tako so važne odredbe skupnih olajšav na železnici, pošti, telegrafu, telefonu, v carinskih tarifah, v denarnem prometu, v zrakoplovnih zvezah, v tujem prometu itd. Vse te predloge so zunanji ministri Male antante na sestanku v Zagrebu ponovno potrdili in sprejeli, da jih končno ponese svojim vladam v ratifikacijo.

Zelo važen je bil razgovor o vsesplošnem zunanje-političnem položaju. Nas interesira predvsem stališče do Sovjetske Rusije in predstojeci podpis Balkanskega pakta.

Kakor znano smo s Sovjeti že zaključili nedavno sporazum o nenapadanju in definiciji napadalca. Ta takozvani vzhodni pakt je izzval v mednarodnem življenju največjo pažnjo. Nadaljnji naši odnosi do Sovjetske Rusije zavise od tega, kakšno

stvarno v nerazveseljivo inflacijo v nacionalizmu. Inflacija ni še nikdar in nikjer dala ničesar dobrega, v dobi inflacije zgrajena gospodarstva niso zdrava in okružena še druga, že od prej obstoječa, solidna gospodarstva. Inflacija rosi preobilico bombastičnih fraz in gesel, ki jih prva slana deflacija požge, da ostane le še žalostno smetišče, katero je treba orati in obsejati znova, če naj še kdaj rodi zdrav sad.

V dobi te inflacije bodimo mi, predšestojanarski nacionalisti čuječi in oprezni in oduvajmo ono zdravo razvojno linijo, ki ne kaže nobenih skokov in stranpotov, marveč gre vedno sicer polagoma, pa vendar sigurno navzgor.

Brez blestečih fraz, brez dvomljivih blagoslovov raznih več ali manj uglednih in oficialnih osebnosti si krčimo svojo pot preko vseh ovir vedno bližje k svojemu cilju, Veliki jugoslovanski Jugoslaviji. Vemo, da bo še mnogo dela in da nam bo doba napihnjene inflacije več škodovala kot koristila, pa to nas ne moti. Bili smo, ko še ni bilo inflacionistov, bomo tudi takrat, ko jih več ne bo. Ravno zato pa, kvišku glave, bratje, kajti prišel bo dan, ko nacionalizem ne bo več v modi in ga ne bodo več kompromitirali s svojim vsiljevanjem in hvalisanjem ljudje, ki so se zavedli svojega nacionalizma le vsled tega, ker mislijo, da je pač taka konjunktura.

I. C.

stališče bo zavzela Rusija do vseh evropskih vprašanj, predvsem do vprašanja ohranitve miru in do sedanje teritorialne razdelitve Evrope. Izjave sovjetskih predstavnikov nam dajo razumeti, da so Sovjeti protivniki revizije in pristaši miru. Predvsem je značilno, da obnavlja Rusija stare prijateljske zveze s Francijo. Tudi se mnogo govori, da bo Rusija pristopila k Društvu narodov. Predvsem se v tej va bi odlikuje neka velesila, ki bi hotela na ta način pritegniti Rusijo v vmešavanje evropskih problemov in jo tako navezati na zloglasni pakt četvorice. Rada bi, da bi tudi Rusija stopila v krog »velikih«, ki bi potem »preporodili« Evropo v duhu fašizma. Toda boljševidna ideologija sedanjih sovjetskih mogotcev stoji kaj daleč od takega »preporoda«. Ko bo v Rusiji definitivno preminula ideja o »boljševizaciji« Evrope, do tega, upamo, ne bo več dolgo, tedaj bo prva naloga Male antante, da se oklene matuške Rusije, da se poda v varno zavetje velikega ruskega medveda, kajti samo tu je srečna bodočnost vseh majhnih slovanskih narodov. Ne zabimo, da je bila vsa predvojna politika na Balkanu, ki je stremela za osvoboditev vseh Jugoslovancev, delo Rusije. In do sličnega tesnega in iskrenega kontakta mora slej ali prej zopet priti.

Tretja točka dnevnega reda je bil takozvani Balkanski pakt. Vedno bolj prihajajo vse balkanske države do spoznanja, da je edino v medsebojnem sodelovanju in zaupljivosti možno izreči sosedstvo in da imajo od nesporezuma med balkanskimi narodi in od njihovih medsebojnih sporov korist samo tisti, ki nikakor ne spadajo na Balkanski polotok. Intrige, ki prihajajo vedno s sosednega sredozemskega polotoka in pa iz donavskega bazena, so tudi dosedanji intusomus teh dveh klativitezov odprle oči. Balkanski pakt bodo zaenkrat podpisale samo Jugoslavija, Ru-

munija, Grčija in Turčija, toda trdno upamo, da bodo vsaj načelno pristopile tudi Bolgarija in Albanija.

Albaniji se je končno že priskutilo večno klečeplaštvo pred enostranskim sosedom. Vstali so končno albanski nacionalisti in skušajo z vsemi močmi ubraniti domovino pred pohlepimi tujimi žreli. Zadnji Tiranski proces nam je pokazal, da so se postavili na pravilno in odločno stališče. Oni bi pristopili k balkanskemu paktu, toda prodani Zogu je njihovega pohoda še velika ovira. Želimo jim skorajšnjo osvoboditev njih domovine izpod tujega vpliva in iskrenega sporazuma z nami.

Tudi Bolgarija je vendarle spoznala, da je njen makedonstvujušči komitet njenemu ugledu več škodoval kot koristil. Zato si želi pred vsem z nami iskrenega sporazuma. Obisk našega kralja v Sofiji in bolgarskega pri nas in stalni medsebojni poseti različnih gospodarskih in kulturnih ustanov jasno dokazujejo, da sta Jugoslavija in Bolgarija na potu zblizanja. Zato tudi o bratski Bolgariji ne dvomimo, da bo sprejela osnovne linije balkanskega pakta in se istotako kakor Albanija odresla ugonablajoče zavisnosti od države, ki nima z njo nič skupnega.

Zastopniki naše Velesile Beneš, Titulescu in Jevtić so v Zagrebu znova jasno dali vedeti vsemu svetu, da je Mala antanta zgrajena na skupnih interesih vseh treh držav, ki segajo do temeljev njihovega obstoja in vsega njihovega nadaljnega uspešnega udejstvovanja. Naj ves svet ve, da smo na eni strani vedno pripravljene na vsako morebitno presenečenje, na drugi strani pa si želimo miru in iskrenega sporazuma z vsemi sosedi ter da zahtevamo od njih spoštovanje in vpoštevanje naših s krvjo zgrajenih in sedaj svobodnih držav.

O. R.

Načrtno narodno gospodarstvo

Vse države, ki so nekaj pri nas kupovale kmetijske pridelke in izdelke, se čimdalje bolj osamosvajajo in po točno določenem načrtu in izdatni meri dosegajo svoj cilj, namreč, da čimveč teh stvari pridelajo doma in da tako odpada potreba uvoza od drugod. Kakor za celo svoje narodno gospodarstvo, tako tudi za svoje kmetijstvo storijo vse, da ga zaščitijo in branijo pred tujo konkurenco, povišujejo zaščitne carine in streme za tem, da bi se doma pridelalo vse.

Agrarne države so s tem gospodarsko hudo prizadete. Tudi Jugoslavija. Vedno manj možnosti je za izvažanje našega blaga kljub temu, da ga dajemo že ceneje kot stane njega pridelovanje. Istočasno pa se k nam še vedno uvažajo stvari, ki bi se jih lahko pridelovalo tudi v naši državi. Lahko bi se znatno zmanjšala površina, ki se jo še sedaj obdeluje zaradi pridobivanja tistih pridelkov, ki jih je za porabo v državi itak preveč in za njih tudi izvoza ni.

Čemu tedaj pridelovati v veliki meri to, kar ne gre v denar? In zakaj se ne bi to pridelovanje omejilo, uvedlo pa pridelovanje takih možnih stvari, ki jih pri nas pridelamo premalo ali nič in ki jih še vedno iz tujine uvažamo?

Posameznik za začetek smotrnega načrtnega gospodarstva ne more nič storiti, ker premalo ali pa nič ne ve, za katero blago bo jutri še kaj izvoza, za katero blago je konjunktura vsaj za silo ugodna, za katero blago se ista za bodočnost kaže izboljšati, katerega blaga je pri nas premalo in koliko se ga uvažuje. On nima pre-

gleda in ga tudi imeti ne more. Dati bi mu ga mogla njihova strokovna, stanovska in politična združenja in seveda država tudi.

Predvsem je država poklicana in dolžna, odnosno tisti, ki je upravljajo, da vodijo račun o gospodarstvu vsega naroda, da to gospodarstvo poznajo in ga smotrno in po pravilno zasnovanem načrtu izvajajo, urejajo in ščitijo. Vsako gospodarsko pridobitno panogo bi morali opozoriti, naj se ne loteva stvari, pri katerih za mednarodno izmenjavo blaga ni izgleda, katere torej ne morejo donosati drugega kot izgubo. Pa tudi na to bi morali opozarjati, s čim, kje in v kolikšnem obsegu bi se kazalo pečati, s čimer se doslej nismo, ki pa nam je potrebno, nam lahko nudi zaposlitve in zaslužka, kar sedaj celo za drag denar uvažamo iz tujine in kako ter do kdaj se približamo boljšim dnevom.

To bi bilo načrtno jugoslovansko narodno gospodarstvo, ki je posebno za naše kmetijstvo tako neobhodno potrebno kakor človeku zrak. Ves od nas hitrejši, gibljivejši in naprednejši svet že gospodari po sličnih načrtih, pri mnogih se to gospodarstvo upravnobno uvažuje. Ali bomo mi čakali? Ali si res nečemo pomagati?

Sicer mnogi sebe in druge tolažijo in varajo z aktivnostjo naše zunanje trgovinske bilance. Kaj pa pomaga, ko je ta aktivnost po sili razmer dosežena z utesnitvami pri uvozu marsikatere potrebne stvari in z ogromno izgubo v škodo delovnega zaslužka našega človeka, posebno pri iz-

Zaposlitev tuincev

Pred nekaj dnevi se je o tem za nas kočljivem vprašanju zopet mnogo govorilo v zvezi z zaposlitvijo nemškega »strokovnjaka« v hrastiški steklarni, ki ga je priporočil nek naš univerzitetni profesor. Kot podlaga za to priporočilo pa naj bi služilo dejstvo, da je bil g. »strokovnjak« asistent omenjenega profesorja. Čemu to priporočilo? Ali morda g. profesor ni zmožen sam vzgojiti potrebnega naraščaja, ki naj bi vstopil na vodilna tehnično-strokovna mesta v naših industrijskih podjetjih? Morda pa ne veruje dosti v svoje pedagoško znanje in usposobljenost? Nočemo verjeti, da bi naša akademska mladina bila tako refraktarna tehničnim naukom, da bi se ne dalo iz nje napraviti nam toliko potrebnih strokovnjakov.

Res je; naša država je mlada. Mlado je naše svobodno industrijsko udejstvovanje. A v petnajstih letih svobodnega obstoja Jugoslavije bi morali vendar imeti na razpolago močan in sposoben kader ljudi, ki naj bi prevzeli iz rok tujcev vsa odgovorna mesta. To je življenski pogoj za neoviran in gotov razvoj naših industrijskih obratov vseh vrst, za zahtevajo sami narodni interesi v vseh ozirih. Že samo z vojaško-obrambnega momenta bi

vozu našega agrarnega blaga vsled prodaje pod ceno. Nasprotno, ljudski zaslužek stalno pada in to je ono poglavitno, čemur bi vlada in narodno predstavnostvo morala nepretrgano posvečati vsi pažnjo in sistematično iskati izhoda iz zagate ter sredstev za izboljšanje. Ta pažnja in briga bi rodila državno načrtno gospodarstvo, ki bi lahko prineslo izboljšanje. Brez njega se bomo vedno bolj pogrezali, obup milijonskih množic bo vedno večji.

V naprej opozarjamo, da kaka polovičarska, samo politično zamišljena in izvajana akcija absolutno ne more našega gospodarstva ozdraviti, podaljšala bo samo muke naroda. Samo od sebe pa se naše gospodarstvo tudi ne bo rešilo, ker je to nemogoče in ker sedanje težko stanje ni samo naravno konjunktorno kolebanje, nego je nekaj, kar iz temelja preobraža doslej vajene načine našega dela in služka, naše eksistenčnosti in našega narodnega življenja v obče. O tem smo menda vsi popolnoma na jasnem.

Križem rok torej ne smemo držati in se brez krmila izročati valovom. Preveč jasno že vidimo, kaj delajo drugi, sposobnejši narodi in za čim težijo. Uredimo se tudi mi, ne s posnemanjem, nego tako kot to odgovarja bitju in žitju naše nacije in njenih zmognosti.

Niti malo težko ni več vsaj v glavnih obrisih ugotoviti smoter in načrt za pravilno udejstvovanje našega ljudskega dela spričo vsega, kar vidimo pri nas doma in okoli po svetu. Treba je samo volje in čuta odgovornosti pri tistih, kojih naloga je urediti naše gospodarstvo in ki so za njega usodo narodu odgovorni.

Toda pri nas smo zelo počasni in težko se zganemo. In tudi kaj slabo smo pripravljeni za kaj takega. Saj niti vsi najglavnejši poklici nimajo svojih zbornic, niti država še ne »Gospodarskega sveta«, čeprav ga ustava diktira. Pri takih razmerah se seveda ne bo nič prida gospodarilo. In vendar se mora. Narod kliče in zahteva!

UČITELJEVO NACIONALNO DELO

(Nadaljevanje)

Vsa nacionalna vzgoja pri otroku izhaja iz domorodnega pouka. Učitelj gradi in ustvarja vse široke zemljepisne kakor tudi ostale pojme na osnovi, ki jo zgradi pri otroku z domorodnim poukom.

Za pravilno nacionalno vzgojo mora imeti učitelj sam najgloblje nacionalno prepričanje. Le oni učitelj, ki je sam prežet z najiskrenejšimi nacionalnimi čustvi, more presaditi najnežnejše cvetke nacionalne zavesti v nežna srčca zaupane mu mladine.

Najlepšo snov za nacionalno vzgojo nudi učitelju priložnostni pouk o priliki narodnih praznikov in spominskih dni. Prvi december, 17. december, 9. januar, 28. junij in 6. september. Poleg teh narodnih praznikov izrabljuje učitelj vedno tudi najlepšo priložnost, ki jo nudi spominski dnevi, n. pr. Sv. Sava, Strossmayerjev in materinski dan, izrabljuje tudi pomembne dneve kot so to dan koroškega plebiscita in rapalski dan, omenja tudi 17. oktober in še mnoge druge, kajti ti datumi morajo biti napisani v duši vsakega Jugoslavana, torej tudi že v duši otroka.

Za proslavo narodnih praznikov in s tem v zvezi za nacionalno vzgojo največjega pomena so šolski odri, ki jih učiteljstvo pridno ustanavlja in uporablja. Namen šolskih odrov je vzgajati mladino v jugoslovanski nacionalni miselnosti. Večina pouka, posebno zgodovinski, je nekaj povsem abstraktnega. Priridev na šolskem odru pa predstavlja za otroka nekaj konkretnega, kar se mu vtisne globoko v srce in dušo.

Na šolah, kjer nimajo šolskega odra, se izvrši slavnost ob narodnih praznikih kar v

moralo vso tehnično vodstvo naših podjetij biti popolnoma v rokah naših sposobnih in zanesljivih ljudi.

A če tega do danes nismo v popolnem obsegu dosegli, si maroma pripisati tozadevno krivdo samim sebi. Nismo torej vestno izbrali takoj po prevratu res sposobnih strokovnjakov, ki naj bi nam vzgojili v vsakem oziru nastopajočo generacijo, da bi jo tako usposobili enkrat za samostojno vodstvo kakršnihkoli obratov. Kdor je bil tujec, posebno pa Nemeec in nam pokazal kako diplomu, je bil takoj dobrodošel. Povsod so se mu odprla vrata in tako se je ugneznil v naše strokovno življenje, ne da bi ga bilo mogoče izpediti. Poleg tega pa je v preteklih letih igrala dnevna politika tudi važno vlogo pri nastavljanju raznih simpatizerjev in političnih pristašev na odgovornosti polna strokovna pedagoška mesta. Tako smo poleg raznih tujcev dobili tudi razne domačine, ki pa absolutno niso bili zmožni tehnično osamosvojiti našega delavca in inženjerja in iz njega napraviti izvedenca v njegovi stroki.

Kar bi se prav za prav moralo storiti že leta osemnajstega, se bo moralo započeti sedaj in to brez vsakega obotavljanja in odlašanja. Predvsem si moramo prikrbeti dober krog zmognih vzgojiteljev; mase za tehnično prepravljanje pa imamo itak dovolj. Na naših obrtnih in drugih strokovnih zavodih in fakultetah naj se nastavi res sami strokovnjaki; ne bo pa škodovalo, če bomo te za kratko, prehodno dobo rekrutirali tudi med inozemci, ker moramo priznati, da nam primanjkuje zmognih propedeptov. A inozemci, ki bi reflektirali na nastavitve na naših strokovnih šolah, bi morali brezpogojno poznati državni jezik!

Ustanovi naj se iz državnih sredstev večje število stipendij, da bi tako lahko poslali nekaj naše voljne mladine študirati za gotovo dobo v inozemstvo, bodisi na slovite šole, ali na brezplačno praktičiranje v svetovnoznanih industrijskih podjetjih. A med tem naj bi se tem našim najmlajšim v tujini izvežbanim strokovnjakom zagotovila zaposlitev v državnih in parastatalnih industrijah v Jugoslaviji; kar pa bi bilo prebitka v tem pogledu, pa naj bi se z zakonom zagotovila prednost tem absolviranim stipendistom v nameščanju pri privatnih podjetjih, pa naj si bodo ta v rokah tujcev ali domačinov.

Dotok tujcev-strokovnjakov naj se po dogovorjenem ključu zavira kolikor je to mogoče. Že zaposlene tujce pa naj se domačini z domačimi močmi, v kolikor bi tem zadnjim ne primanjkovalo kvalifikacijskih zmognosti.

Še enemu zlu bi bilo treba nujno od pomoči. Tujec, nastavljen v naši državi, se kaj rad skriva pod masko svoje nenadomestljivosti in sploh ni dostopen svojim podrejenim delavcem in to vsled svoje ošabnosti in prevzetosti, drugič pa, ker ne pozna njihovega jezika.

Zahtevamo, in to naj uvažujejo vsi za to poklicani činitelji, da se mora vsak inozemec tekom največ dveh let priučiti našega jezika. Tedaj naj se jim obvezno dodeli dva ali več mladih učencev, ki bi se od njih naučili vse tajnosti nenadomestljivosti in nekoč bili zmogni zasesti njihova mesta. J. J.

razredu, ki ga zato priliko več ali manj okrasijo, vendar je povsem nekaj drugega, če se vsi šolski otroci zberou v telovadnici, če jo šola ima, ali pa v enem razredu, kjer je postavljen oder, na katerem pokažejo učencel res vsa ona nedolžna, najiskrenejša nacionalna čustva in otroško ljubezen do domovine in kraja pred starši, ki jih učiteljstvo ob takih prilikah povabi v šolo. Le na izbero snovi in določitev programa mora učitelj strogo paziti, ker ravno za mladino moramo izbrati vedno najboljše.

Take nacionalne manifestacije upliva na otrokovo dušo veliko bolj nego vse učenje o pomenu narodnega praznika in tudi mnogo bolj nego še tako goreče učiteljeve besede. Zapomnil si bo pomen dneva vsled slavnosti, ki se je vršila vsled svojega sodelovanja in njegova ljubezen do kralja in domovine bo vedno večja in globlja in nihče ne bo mogel tudi v poznejši dobi izbrisati te ljubezni iz njegove duše.

V zadnjem času je našel učitelj pri nacionalni vzgoji verne pomočnika v šolskem radiu, ki oddaja ob narodnih praznikih prav lepe nacionalne akademije, namenjene šolski mladini. Sicer pa nudi šolski radio-aparat največje možnosti, poslušati se tudi oddaj izven šolskega radija, marveč so večkrat na programu radia tudi sicer nacionalna predavanja, ker se ob takih prilikah poslužuje učitelj radia kot vzgojnega sredstva in kot pomočnika pri nacionalnem delu v šoli in tudi med narodom. Seveda niso deležne dobrega vpliva te institucije vse šole, ker jih je še mnogo, ki nimajo lastnega radio aparata.

Šolski oder in šolski radio lahko prav dobro služita učitelju, da utrjuje in okreplja v šolski dobi pridobljena čustva tudi med šol odraslo mladino, ki jo o priliki nacionalnih proslav povabi v šolo.

Prikrita lojalnost

Imamo sodržavljane drugorodce, ki ob vsaki priliki povdvarjajo svoj internacionalizem, češ, nam je vseeno to ali ono, vseeno Nemeec, Madžar, Italijan ali Hrvat itd., pravijo, istotako tudi čeravno bi živeli v državi svoje jezikovne pripadnosti.

Seveda, kdor jih ne pozna, ter je poleg tega še lahko veren, jim nasede in verjame, in se jim pusti z njegovo neizkušenošjo na ta način še celo izigrati, to pa le v njihovo korist. Taki internacionalci so pa za državo največje zlo, ker slednji državljan, ki glasno in javno ne izpove, da je Jugoslovian, da je državljan kraljevine Jugoslavije je proti nam, je proti naši državi. (Pripominjam, da poznam takega internacionalca, ki je upokojen poštar ter se govori o njegovih izjavah, češ, da bo vse Slovence postreljal. Seveda ima srečo, ker ni nobene zanesljive priče, oziroma ker je prodajal svojo internacionalno gorečnost pred mlačneži. Pa če tudi se trdi, da je bil pijan, ni opravičljivo, ker ravno to potrjuje latinski pregovor: In vino veritas.) Prišlo naj bo za vselej, da kdor se oponaša z internacionalizmom je gotovo proti državi, želi si razpada Jugoslavije, ker še danes se slihi njihovo pobožno željo, da bo kmalu drugače. Takega človeka je treba strogo zasledovati, ali ga pa takoj izročiti drž. pravdnistvu, da se postopa z njim potom zakona o zaščiti države.

Imamo pa še državljane, ki vedno zatrjujejo, da so »lojale Staatsbürger«. Zopet posebna kasta jugoslovanskih državljanov. To so ljudje, ki ne privoščijo lepe besede oni državi, kateri tudi sami pripadajo. Ne poznajo nikake ljubezni do države, akoravno se dobro zavedajo, da imajo kot državljani Jugoslavije bolj urejeno življenje in splošno varnost, kakor kjerkoli v Hitlerjevi Nemčiji ali v Avstriji. Posebno naši Nemci bi se morali zavedati, da so življensko navezani na Jugoslavijo ter ji pomagati s svojim zaupanjem utrjevati njen zunanji ugled, oziroma njeno moč. Ako pa morda računajo na našo vljudno gostoljubnost, jim pa moramo z vso odločnostjo zaklicati »Stoj!« Poznamo sistematično delovanje, ter vam odsvetujemo nadaljnjo legitimacijo za voditelje nemškemu naroda; zato, ker niste zmogni samostojnega vodstva, temveč so vam potrebne direktive iz Hitlerjevega kraljevstva ali Avstrije. Na ta način ni čudno, ako postajamo nezaupljivi, ter upravičeno dvomimo v mednarodnost in lojalnost sličnih ljudi. Poleg vsega tega so si pa znali ti lojalni činitelji urediti prost dostop do višjih uradov naših oblasti, katere so jim vedno na uslugo. Ti ljudje so si znali pridobiti tudi pri Jug. Nac. stranki mogočna mesta krajevnih, sreskih in celo skupščinskih

Stanko Tušek, Maribor:

Za slovansko edinstvo

Nastala je doba, v kateri se z vso resnostjo pretresa problem praktičnega slovanskega edinstva. Razni slavisti kakor politiki ali kolikaj vplivne osebe skušajo v duhu znanstvene nepristranosti rešiti mučna med slovanska nacionalna sporna vprašanja. Z zadovoljstvom moramo omeniti, da je v tem zgodovinskem poslanstvu vidno izražena oseba našega vladarja, kateri v skupno splošni človeški borbi za boljše življenske oblike na naših slovanskih dednih tleh, zavzema prvo mesto.

Samo ob sebi je umevno, da problem praktičnega slovanskega edinstva ni tako enostaven, če tudi nam istega narekuje že življenje Slovanov samo. Temu problemu se stavlja ovire, katerih vzrokov ni težko najti. Prva ovira so posamezni slovanski politiki, kateri za zblizanje Slovanov ni-

delegatov, kjer z velikim procentnim uspehom, delujejo za tako potrebni kulturni. Ena glavnih nalog Jugoslovanske nacionalne stranke je, da takoj brezobzirno očisti, vsa glasovalna funkcijska mesta, takih ljudi, o katerih se znano, da imajo iz povojne preteklosti težke nacionalne grehe nad seboj ali pomisleke proti edinstvu naše države.

In ravno taki delegati Jug. nac. stranke, znajo s svojimi zvezami v stranki, zelo dobro štiliti nepogrešljive inozemce, ki se v svoji oholnosti ponašajo, da brez inozemcev Nemcev ne bi bila mogoča industrija v Jugoslaviji.

V naših časopisih se vedno čita. Izgnani (brezposelni) se vračajo v domovino, — pustili so svojo mladost v tujini, pustili so si izsesati svoj življenski mozeg in moč krvi od tujca, ki jih sedaj podi kakor brezpravno paro domov, v njih lastno domovino.

Nekatere, kakor čujemo, so morali podjetniki vsled pritiska odsloviti, kljub temu, da so strokovnjaki v svojem poslu. Mislim pa, da na vse to, lahko vprašamo našo pridobitno javnost, ali tudi ona postopa enako? Ali tudi ona odpušča svoje obratne strokovnjake brezobzirno, pa če tudi jim niso neobhodno potrebni.

Tem našim preganecem se naravnost pozna izkoriščanje — pogledimo pa pri nas — inozemci so sami ravnatelji in predelavci, kakor da bi bil to kak monopoliziran privilegij za njih in katerih večina so Nemci, ki kar gorijo samega hrepenenja za Hitlerja. — Ako morajo dati naši ljudje iz Rajha — domaćinom mesto, izvajajmo to tudi mi, posebno sedaj ob likvidiranju agrarne reforme. Dognano je, da so bili uslužbenici kakor uradniki vseh razlaščenih grofov in knezov v pretežni večini Nemci, ki še danes niso večji službenega jezika, oziroma naravnost tudi inozemci iz češkega Eggerlanda ali pa Avstrije. Sedaj je prilika, da damo kruha svojemu človeku ter odkovimo inozemce, ter vprašamo ostalo uslužbenstvo, zakaj ni imelo časa se naučiti v 15 letih našega jezika. Brez obzira jih odsloviti, ter dati mesto Jugoslovanom. Prepričan sem, da se dobi zadosti domačinstvena oseba za gozdno stroko. Nadalje je pomisleka vredno tudi poslovna tajnost, v slučaju, da se obdrži prejšnje osebe v nadaljnji službi. Ob prevratu smo pokazali, da smo narod, odslej pa hočemo dokazati, da znamo braniti svoje pravice. Agrarna reforma naj se izvede korenito in eventualne reference naj se išče tudi med preprostim narodom, ki je najbolj interesiran na tem, ne pa pri kakih meščanskih gospodih — dvomljivega značaja. —e.—n.

kakor niso vneti. Tudi med ostalimi voditelji in duševnimi delavci slovanskih držav ni soglasja pri umevanju sredstev in namenov bodočega edinstva.

Sicer pa gori navedene činjenice niso merodajne za bodočnost, katera mora biti naša — slovanska; kljub zaprekam, katere so stavljene bodočemu edinstvu Slovanov, lahko že danes z vso sigurnostjo trdimo, da bo praktično slovansko edinstvo v doledni dobi izvršeno dejstvo. Kakor povsod, bo tudi pri tem naravnem procesu zblizanja Slovanov obveljalo staro geslo: »Resnica zmaguje!«

Da pa do tega zblizanja pride prej ko slej, nam je potreba takih voditeljev, kateri bodo vodili v vseh slovanskih državah samo slovansko politiko. Potrebno

(Nadaljevanje na 4. strani.)

štvih, kot Narodni Odrani, Sokolu kraljevine Jugoslavije, Streljačkih družinah, Jadranski straži, Ciril in Metodovi družbi, Zvezbi kulturnih društev, Braniboru in v nešteti drugih nacionalnih društvih, kakor tudi v raznih knjižnicah, je povsem opredeljeno. Znano je to delo vsem in nešteta priznanja pričajo o važnosti in pomenu tega učiteljskega dela za obstoj in redno delovanje teh društev. Toda veliko važnejše se mi vidi prizadevanje učiteljsva, kako pridobiti širše kroge za delo v teh društvih, kako vzgojiti vse sloje k pravi jugoslovanski nacionalni zavesti.

Ne smemo si prikrivati dejstva, da imajo pri nas širši sloji nacionalni čut le slabo razvit. Šele 15 let obstoja naša država in starejša generacija je bila deležna povsem drugačne vzgoje nego današnja mladina. Ta dejstva so največji vzrok, da danes ne najdemo med najširšimi plastmi naroda one iskrene nacionalne zavesti, onega trdnega in lepega narodnega ponosa, ki je nujno potreben za pravilen razvoj države v nacionalnem pogledu. Nočem iskati vzrokov, ki so bili v pretekli dobi povod raznim pojavom separatizma, dejstvo je, da se še danes opaža med narodom pomanjkanje državljanskega čuta. Vzrok je iskati morda v tem, da niso bili pri nas takoj po vojni osnovani po vsej državi posebni tečajji, katerih namen bi bil izobraževati narod v državljanskem smislu, kot je bilo to izvedeno v Češkoslovaški. Državljska vzgoja manjka vsem širokim plastem našega naroda in to občuti najbolj učiteljstvo, ki prihaja z narodom v najbližje stike. Sedaj je ravno učiteljstvo v svoji stanovski organizaciji pokrenilo to vprašanje in priredilo o počitnicah tečaj o državljanski vzgoji, ki naj bi tvoril osnovo za državljansko vzgojo med narodom.

Toda, ako je eno zamujeno, se vendar da z resnim in premišljenim delom veliko narediti, veliko popraviti.

PONAŠI ZEMLJI

Gospodu
dr. Dinku Pucu, županu in odvetniku
v Ljubljani.

Dne 17. januarja t. l. zvečer ste čutili potrebo, da ste se pridružili članom viteške sekcije naše krajevne organizacije v Šiški, ki so imeli svoj običajni sestanek v eni izmed sob gostilne Reininghaus ter jim tudi govorili. Mi bi ta Vaš nastop ignorirali, če bi bili v svojih izvajanjih korektni. Čutili ste potrebo, da ste pri tem grajali naš Oblastni odbor in njega vodstvo, izjavljali, da ta Oblastni odbor ne dela itd. Šli ste pa še dalje: bavili ste se tudi z osebo blagopokojnega člana našega Oblastnega odbora dr. Vinka Gregoriča na način, ki krši osnovno pravilo vseh taktičnih ljudi »De mortuis nil nisi bene«.

Napram Vam, velečenjeni gospod župan, ne čutimo potrebe, da branimo sebe, svoje delovanje in posamezne svoje člane. Nam je popolnoma egalno, ali ste z nami zadovoljni ali ne, morda nam je celo ljubše, če Vam naše delovanje ne ugaja popolnoma. O raznih bomo govorili še javno, upamo, da Vam ne bo treba dolgo čakati na ta razgovor.

Druugo pa je glede osebe pokojnega primarija dr. Vinka Gregoriča. Ne samo zato, ker je mrtev, marveč predvsem zato, ker smo se tekom žal prekratkega njegovega delovanja v našem Oblastnem odboru prepričali o njegovih vrlinah, moramo prav energično zavrniti Vaše besede, ki so vzbudile v naših članih utis, da je imel naš Oblastni odbor v osebi dr. Gregoriča sodelavca, ki po svoji preteklosti in po svojem prepričanju ni spadal v vrste Narodne Odrbane. Mirno lahko rečemo, da bi si želeli v svojih vrstah še mnogo tako iskrenih in poštenih, pri tem pa zlasti v vprašanju korupcije tako borbenih mož, kot je bil ta pokojni naš brat. Ne moremo za to, če Vam dr. Gregorič ni bil posebno naklonjen in je imel o Vas, velečenjeni župan svoje mnenje, katero ni nikdar prikrival. Z mrtvim levom je borba seveda lahka, odsvetujemo Vam pa, da bi še kdaj v naših vrstah omenjali ime ranjkega doktorja Gregoriča na način, kot ste to storili o priliki navedenega sestanka.

Do danes Narodna Odrbana se ni nikdar in nikjer pečala z Vašo osebo, če pa želite to, velečenjeni g. župan, smo Vam seveda na razpolago, toda le odkrito iz obraza v obraz. Zato Vas prosimo: kadar boste zopet začutili potrebo, da se udeležite enega ali drugega sestanka naših članov, povejte nam to vnaprej. Bodite brez skrbi, sprejeti boste vlnudno in prijazno, seveda pa boste dobili primeren odgovor, če boste hoteli govoriti zopet tako, kot ste govorili na sestanku v Šiški.

Zdravo!

Oblastni odbor Narodne Odrbane v Ljubljani
T. č. predsednik: T. č. tajnik:
Dr. Cepuder Josip s. r. Matelič Miroslav s. r.

Ljubliana

KAPITOLSKE GOSKE

Vsa Ljubljana je pred božičnimi prazniki zagagala od veselja, ko so napravile goske iz Slavonije in Hrvaške pohod na ljubljanski trg. Prišle so sicer brez glav, oskubljene in očiščene, prepeljal jih je žid, toda bile so lepo masne in poceni. Ni čuda, da so naše gospodinje kar drle k goskam in kupovale gosje meso po 14—16 Din za kilogram. Pa je nastala buna. Oglasili so se naši mesarji in napovedali vojno goskam, češ, da bodo poržle vso njihovo teletino in svinjino. Skoraj bi bilo prišlo do vojne, ki bi sicer ne bila krvava — kri je goskam, teletom in svinjam že davno otekla — pa bi vseeno povzročila mnogo zmede v naši beli Ljubljani, v tem

Za učitelja ni in tudi ne more biti zadosti, da se trka po prsih in samozavestno izjavlja, »jaz sem nacionalist!«, tudi ni dovolj, če je član dveh ali treh nacionalnih organizacij. Učitelj sme in mora poznati le konstruktivni nacionalizem v delu za narod in državo.

Našemu narodu je danes bolj nego kdajkoli potrebna gospodarska vzgoja, potrebne so mu tudi gospodarske ustanove, ki mu bodo mogle vsaj deloma lajšati težke skrbi za obstanek. Svetovna kriza je z vso svojo težo pristisnila na naš kmetijski stan, na našega delavca in preprostega človeka. Podoželje tarje ogromne skrbi in boj za obstanek ni lahak — in kdo bo tedaj dosegel uspehe v nacionalnem pogledu pri tem malem človeku? kdo bo mogel pri njem razširjati kakršnekoli duhovne dobrine? gotovo le oni, ki bo imel razumevanje za težnje in gospodarske potrebe naroda.

Ne mislim pri tem, da bi naj učitelj navajal kmeta in preprostega človeka k sebičnosti in materializmu. To bi bilo pogubno za nacionalizem in vse nacionalno delo, pač pa mora biti učitelj svetovalec ljudstvu v njegovi težki borbi za obstanek. Ker je ta borba vitalnega pomena za našega kmeta in delavca, bo našel pot do njegovega srca, do njegovih čustev le oni, ki mu bo stal tu ob strani in mu bo v tej borbi pomočnik, sodelavec in svetovalec.

Učiteljstvo si je s kmetiskim in gospodinj-skim nadaljevalnim šolstvom že močno utrdilo položaje v tem pogledu. Toda njegovo delo je potrebno tudi izven teh šol. Vsi se dobro zavedamo, da ima vsak kraj svoje posebne in zaradi tega tudi svoje potrebe. Nemogoče je torej v splošnem določati, pri kateri panogi gospodarstva je učiteljeva pomoč, odnosno sodelovanje potrebno, ugotavljam le, da je nujno potrebno učiteljevo so-

najbolje upravljenem in kljub splošni krizi od vseh blagovanim mestu. Hudo pa je postalo, ko je začel trgovec prodajati gosje meso tudi po posameznih kosih in si ga je lahko tudi n. pr. žena kakega zapostavljenega malega uradnika brez protekcije nabavila pol kile. Takrat je nastal težak problem.

Ali je sekanje perutnine oziroma prodajanje razkosane perutnine prosta obrt ali ne. To vprašanje je strašno važno. Če ni to prosta obrt, bo morala vsaka naša gospodinja in kuharica zaprositi za obrtni list, predno bo smela zaklati kako putko, jo očistiti in nato razkosati. Ni čuda, da so se povešale polne glave in razglabljale ta težak problem. Rešitev je prišla, prodaja gosk v posameznih kosih je bila od zgoraj navzdol uradoma prepovedana in konec je bilo tega težkega spora. Ljubljana pa se še sedaj razburja radi teh gosk, naše gospodinje in kuharice imajo težke skrbi in mi, družinski očetje, ne vemo, če bomo lahko še kdaj pri domači mizi uživali kakega slastnega piščanca. Govori se tudi o neki preiskavi. Kaj je predmet te preiskave, tega ne zapišemo, da ne bomo konfiscirani, pozna ga pa že vsa Ljubljana po zaslugi raznih gospodov, ki zaupajo največje tajnosti, če sede med štirimi stenami kake zakajene oštarije. Mi bi pa s svoje strani predlagali, da se razlegne ta preiskava malo dalje. Treba bi bilo ugotoviti, če je res kupil nek tukajšnji trgovec od svojega židovskega tovariša goske po 8:50 Din za kilogram, pa so se te številke v njegovi trgovini takoj povišale na 22— ali celo 24— Din za kilogram. Vedeli bi tudi radi, kdo je bil oni gospod, ki je s tako hvalevredno vneto za želodce naših malih ljudi prepovedal prodajanje gosk v malih komadih. Postavili bi mu radi spomenik, ker res ne gre, da bi si privoščil mali naš človek košček pitane goske.

Pa naj ne bodo radi tega hudi na nas ljubljanski mesarji, privoščimo jim njih zaslužek, če pa je prišlo do gosjega gaganja, so krivi tudi sami, saj je dotični žid najprej ponudil goske v komisijo njim, pa so ponudbo odklonili. Ko bo preiskava dovedla do kakih rezultatov, se bomo zopet oglasili.

OBRTNIŠKO VPRAŠANJE V LETU 1934.

Obrtniška politika v zadnjih letih ni preveč razveseljiva in to vsled tega, ker so se pojavile dve skupini, kar gotovo ni v korist obrtnikov.

Obrtništvo se je razdvojilo v dve skupini in vsaka od teh skupin hoče imeti absolutno večino in nadmoč nad drugo. Mislim pa, da vprašanje večine ne sme biti vprašanje, ker gotovo je, da nekdo želi, da se obrtniki prepirajo, da lahko tretji žanje.

Nujno priporočljivo je, da se voditelja zavedata, da so uspehi za obrtnika le v složnosti in v enotnem nastopu pri vseh vprašanjih, tikaajočih se obrtniškega stanu. Brez složnosti ne bo tistega uspeha, kot bi sicer moral biti, ni zadosti, če doseže ena ali druga skupina kakšen uspeh ali ugodnost za svojo skupino.

Takšni uspehi niso mnogo vredni za obrtnika, ker se s takšnimi uspehi še naprej podira sloga med obrtniki. Veselje bo za obrtnika takrat, kadar bodo rekli njihovi voditelji: Mi smo dosegli ugodnosti za obrtnika ne glede ali si R. ali P., ampak si pošten Jugoslovanski obrtnik.

Važno vprašanje je pa pri zastopstvu in obrtniških institucijah, ali so tam zastopniki res obrtniki. Tudi tam ne sme biti vprašanje skupin, ampak sposobnost, volja in energija.

Gospodje voditelji bodite složni in korakajte skupaj za uspehi, ki jih bo gotovo mnogo več kot jih je bilo do danes. Leto 1934. naj bo leto sloge in sprave med obrtniki.

Obrtnik.

„POHOD“ živi samo od naročnine!

delovanje na gospodarskem polju, ker le s takim delom si lahko pridobi toliko zaupanja, da bo z uspehom vršil svoje nacionalno poslanstvo. Zavedati se moramo prav vsi, da so ravno trdni in močni gospodarski temelji najboljša podlaga za vzgojo prave nacionalne zavesti med najširšimi plastmi našega naroda.

Na take temelje bo mogoče zgraditi močeno trdnjavo vseh nacionalnih čustev, narodnega ponosa in najiskrenejšega državljan-skega čuta.

Učitelj se mora zavedati, da je mogoče z uspehom propagirati med narodom le pravi. To je konstruktivni nacionalizem. Zaradi tega sem mnenja, da naj vsak učitelj dokaže s svojim delom, da pozna narodove težnje in da so mu znane vse potrebe ljudstva in zato ve, kje zasadii lopato, kje orati ledino in kje sejati kleno zrno. Ko spozna preprosti človek, da je našel v učitelju zvestega sodelavca in pomočnika pri onih problemih, ki ga najbolj tarejo, ki so važni za njegov življenjski obstanek, tedaj bo takemu učitelju zaupal in vsakem pogledu. Učitelj bo imel potem med narodom najhvalejnejše in najvnetejše sodelavce pri svojem nacionalnem delu. Sledili bodo njegovemu nasvetu ne le v gospodarskem, pač pa tudi v nacionalnem pogledu. In sedaj pač ne bo več težko ustanovljati nacionalna društva. Učitelj, ki si je s takim delom utrl pot med narod, ne bo imel nikakih težav s snovanjem društev Sokola kraljevine Jugoslavije, Narodne Odrbane, Jadranske Straže in sličnih nacionalnih društev.

Prepričan sem, da bo učiteljstvo pridobilo vse naše ljudstvo za pravo nacionalno čustvovanje le s pravim konstruktivnim nacionalizmom.

Ta nacionalizem je torej grajen na močnih in neomajanih temeljih in je radi tega povsem nesporen. Učitelj se ne sme zadovoljiti samo s spontanim nacionalnim navduše-

Koroška

Službeno glasilo Omladine Narodne Odrbane v Dravski banovini »Omladinac« je v svoji prvi številki objavila pod naslovom »Naš iredentizem« članek, v katerem se dotika vprašanja Koroške in zedinjenja Avstrije z Nemčijo.

Dunajski »Reichspost« je v svoji številki od 24. decembra preteklega leta ponatisnila del tega članka, ki ga tu navajamo:

»Naše prepričanje in dostojanstvo nam ne dovoljujejo, da bi ostali prekrizanih rok vse do tedaj, dokler ne bodo vsi Jugoslovani prepričani do dna svoje duše in gotovi, da dajo svojo vero, pa tudi svoje življenje za to, da se Jugoslavija mora razprostriti od Tilmonta in Gospe Svete do Črnega morja in Soluna. Nemška revizionistična politika teži programatično na zedinjenje Avstrije — to je tipičen izraz nemškega iredentizma. Ne-pojmljivo je, zakaj se mi protivimo zedinjenju, ker bi od tega, s spretnim postopanjem, z diplomatskim aparatom, mogli imeti samo očitvene koristi. Ali kot — »conditio sine qua non« — bi morali mi postaviti zahtevo, da se Koroška odstopi Jugoslaviji. Koroška je pogoj za naše dovoljenje v pogledu zedinjenja. Koroško vprašanje se ne bo nikdar več opustilo, čim se ga bo vzelo v pretres v zvezi z zedinjenjem.

Nato pripominja »Reichspost«: Narodna Odrbana je, kakor je poznano, najjačja nacionalna organizacija Jugoslavije. Ima poluraden značaj in njeni člani so gotovo vse prominentne osebnosti režima ali stojijo z njo v dobrih odnosih. Izključeno je, da bi ta organizacija v svojem uradnem glasilu napovedovala spremembo svoje politike o vprašanju Anslusa, ne da bi prej natančno pregledala terena za to. Izjava »Omladine« iz popolnaje radi tega vest, ki smo jo objavili 22. t. m. (Ta vest je dospela z jugoslovanske strani.) O težnjah zunanepolitične pisarne nacionalnih socialistov, da se na račun Koroške dobi odobritev Beograda za zedinjenje.

Zunanepolitična pisarna nacional-socialistov objavlja danes demanti. Gospod Rosenberg izjavlja, da so trditve izmišljene, da bi se mogli deli Koroške odstopiti Jugoslaviji. Mi ta demanti samo lojalno beležimo in mu ne dajemo nikake važnosti. Točnost naše vesti iz Berna je izven diskusije, čeprav bi ne imeli tako nesumljivega izpolnjenja naše vesti — v Narodni Odrbani.

Na stvar odgovorimo v prihodnji številki.

Uredništvo.

Lokavec

NAŠA SEVERNA MEJA

Naša severna meja!... Lokavec!... Ni smo imeli do danes društva, v katerem bi se naši Lokavčani zbirali in to tu, slabe pol ure do naše severne meje. Radi tega smo na pobudo naših nacionalnih prosvetnih delavcev Kralj Zorislava, šol. upravitelja in učitelja, Mikuš Stanka, ustanovili pripravljalni odbor, kateri je pripravil podlago za nedeljski ustanovni občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

Občni zbor, v nedeljo, dne 21. t. m.! Kakor je bil dober poziv pripravljalnega odbora na naš tukajšnji slovenski živelj, tako je bil dober in lep odziv od strani istega. Pred lepim številom zbranih je najprej tukajšnji pevski odsek, ki ga je že predhodno vodil g. Mikuš Stanko, zapel nekaj narodnih pesmi. Nato je predsednik pripravljalnega odbora g. Kralj Zorislav v lepih besedah, polnih nacionalnega duha, pozdravil in vabil navzoče k ustanovitvi podružnice C. M. D.-a, ki je za nacionalni, prosvetni in gospodarski podvig našega Lokavca, tu na severni meji tako veljavna. Izročil je nato pozdrave glavnega odbora C. M. D., katera nam obenem želi plodonosnega uspeha, tu gor na naši severni meji. Povzel je nato besedo g. Mikuš Stanko,

njem, ki je le momentano in nima zadostne notranje sile, ker zavedati se mora, da bo zgrajen pravi konstruktivni nacionalizem na pozitivnem in ustvarjalnem delu med narodom. To delo mora sloneti na res pravih potrebah in interesih naroda in države.

Potrebno je povdariti, da mora učitelj vse potrebe ljudstva dobro preštudirati in delo, preden se ga loti, dobro premotriti in spoznati.

Učitelj se ne diči z nacionalnostjo, katera ne bazira na najširših etičnih temeljih. Nacionalno delo, ki mu je osnova nesporna poštenost, konstruktivno delo, ki vzgaja narod in gradi močne temelje naši narodni državi, le tako delo je najlepše zrcalo pravega konstruktivnega nacionalizma, ki ga učiteljstvo med narodom propagira. Resno in stvarno delo je vedno in povsod privedlo do pozitivnih uspehov. — Same besede, predvsem take, ki so dobro govorne, dovedejo sicer včasih do spontanega navdušenja, a to navdušenje je le kratkotrajno in mine kaj kmalu. Naše ljudstvo ima dovolj praznih obljub še iz onih časov, ko so rastle pri nas stranke kot gobe po dežju. Danes so potrebna samo dejanja in le z dejanji, ki so v korist naroda in države, bo učitelj pridobil narod.

Učiteljstvo že deloma dela po teh smericah in ako premotrimo vse nacionalno delo, ki ga vrši, tedaj smemo z gotovostjo trditi, da to delo ne obstoja samo iz besed, marveč je to konstruktivno nacionalno delo za narod in državo.

Seveda je v interesu stvari same nujno potrebno, da je učitelj delj časa v enem kraju, kajti povdariti moram ponovno, da je za tako nacionalno delo med narodom nujno potrebno, da učitelj pozna razmere v kraju, pozna ljudi in njihove potrebe. Le ko mu je vse to dobro znano, bo mogel začeti s pravi in do sigurnega uspeha vodečim nacio-

ki nam je v lepem, poljudnem tonu razložil pomen in potrebo društva vobče, s posebnim ozirom na potrebo podružnice C. M. D. Z odobravanjem smo sprejeli z nacionalnostjo prežet pomenek ter se nato podali na volitev odbora. Sestavili smo nato program našega delovanja ter smo po tem, ker ni bilo predlogov in želj, zaključili ta lepo uspehi ustanovni občni zbor, zopet s petjem naših narodnih pesmi.

Mlademu društvu želimo: Krepko naprej!

Gorica

KONKURENCA

V nekem kraju onstran meje je prišel zadnji čas poleg domačega duhovnika tudi italijanski vojaški duhovnik. Seveda ima ta duhovnik tudi v cerkvi glavno besedo in v nedeljo n. pr. ne dovoli, da bi imel domači župnik glavno mašo. Glavna maša je vojaška in — italijanska. Domači župnik je proti temu vojaškemu duhovniku seveda brez moči. Ta italijanski vojaški duhovnik, ki ima gotovo dobro plačo, bere tudi maše bolj po ceni ko domači župnik. Na ta način skušajo uničiti slovensko duhovščino. Sramota je za katoliško cerkev, da dopušča take razmere, a to je mogoče samo za to, ker v Rimu dobro vedo, da so Slovenci in Hrvati zvesti rimski hlapci, tudi če v Rimu zanje niso imeli še nikoli drugega kot lepe besede za lep denar. Ako bi se zgodilo kakemu drugemu narodu to, kar je storil Sirotti v Gorici, ko je pozval 70 slovenskih duhovnikov in zahteval od njih, da naj prisežejo, da ne bodo v cerkvi več govorili in pridigovali slovensko, bi vsak narod na to odgovoril s tem, da bi prestopil v najbližjo drugo cerkev, ki bi mu po veri in narodnosti najbolj odgovarjala. Pri nas pa nič. Ukinejo goriško nadškofijo iz sovraštva do Slovencev. — Nič! Sirotti vlada nad slovensko cerkvi na Goriškem. Nič. Vsak dan nasilja v cerkvi in pritisk tuje duhovščine. Nič. Res so se goriški duhovniki obrnili na papeža, a ta se za nje ne bo zmenil, če mi tostran ne pokažemo niti malo odpora proti italijanski cerkvi — ne z besedami, ampak z dejanji!

Službene vesti

Občni zbor Narodno-obrambne tiskovne zadruge reg. zadr. z o. z. v Ljubljani se vrši v petek, dne 16. februarja 1934. ob 18. uri v restavraciji »Zvezdac«.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
 2. Poročilo nadzorstva in odobritev obračuna.
 3. Proračun za poslovno leto 1934.
 4. Dopolnilne volitve načelstva in nadzornega odbora.
 5. Slučajnosti. (Določitev pristopnine.)
- V smislu § 33. zadr. in pravil se obvešča vse člane zadruge, da bo občni zbor sklepal pri vsakem številu navzočih zadr.nikov. Majcen s. r., načelnik.

Inženjerska sekcija NO Ljubljana sklicuje sestanek svojih članov za torek, 30. t. m. ob 20. uri v gostilni pri »Novem svetcu« na Gosposvetski cesti. Odbor sekcije.

Viteška sekcija Narodne odrbane Sent-peter-Vodmat-Moste priredi v petek dne 9. februarja t. l. ob 20. uri v kinodvorani Sokolskega društva v Mostah igro

»Konec potic«

drama, v 3 dejanjih, spisal Scherriff, prevlel Oton Zupančič. — Cena: Stojišča po 2 Din. Sedeži po 4, 6, 8 in 10 Din.

Ker je to prva prireditev novo osnovanega dramskega oddelka Narodne Odrbane v Ljubljani, pričakujemo od strani članstva bratskih org. mnogobrojne udeležbe. Zdravo!

nalnim delom. Za pravilno spoznavanje razmer in udeleževanje v navedenem smislu pa je potrebno mnogo časa, kajti nemogoče je zahtevati od učitelja, da bi spoznal v enem ali dveh mesecih vse ljudi in njihove potrebe. Upoštevati je pri tem dejstvo, da so naši ljudje več ali manj nezaupljivi, da v početku ne zaupajo svojim težej in želja, in zato je pravi in popolni uspeh mogoče morda šele po dveh, treh ali več letih.

Vsled tega nastane nujna potreba učiteljske stalnosti na službenem mestu. To stalnost povdarja učiteljstvo že od takrat, ko je bila ukinjena, in povdariti moram, da zelo grešijo proti učiteljevemu nacionalnemu delu med narodom oni, ki skušajo iz kakršnihkoli lokalnih nagibov doseči premostitev učiteljstva. Narodna Odrbana uvideva potrebo učiteljske stalnosti, in bo zato tudi pripomogla in podpirala učiteljsko stremenje za ponovno uvedbo učiteljeve stalnosti na službenem mestu.

Narodna Odrbana bo podpirala vsa učiteljska stremeljenja, ker uvideva ogromno učiteljsko nacionalno delo in priznava, da si učiteljstvo mnogo prizadeva, da bi v naši mladini, kakor tudi med širšimi plastmi našega naroda vzgojilo ono veliko narodno samozavest, oni veliki nacionalni ponos, ki je potreben vsemu jugoslovanskemu narodu kot celoti, kakor tudi vsakemu Jugoslovanu kot poedincu. Učiteljstvo, kakor tudi vsakogar, ki spada v vrsto javnih delavcev v našem podoželju, mora preinjšati ena sama misel, da moramo s konstruktivnim nacionalnim delom vzgojiti vsakega poednega člana našega naroda, v zavednega državljana, ki bo povsod in ob vsaki priliki s ponosom izjavljal, da je Jugoslovanc. Ko bomo to dosegli, in v tem je najvažnejša učiteljeva naloga, bomo lahko mirno zrl v lepo bodočnost naše, z vsemi lepotami in dobrinami bogate domovine, naše lepe Jugoslavije. (Konec.) — 4.

nam je tudi takih duševnih delavcev, ki bodo znali gojiti slovansko bratsko zavest, katere edina more pospešiti medsebojno spoznanje Slovanov in odpraviti obstoječe spore. Tukaj mislim na skupni idealni nastop vseh političnih in duševnih voditeljev, katerih geslo naj bi bilo: »V boj za mednarodni napredek, ugled in obstanek slovanstva«.

Že misel na gmotno samoobrambo slovanškega plemena nam mora postati temelj bodočega edinstva. Slovani smo imeli in še imamo vedno sovražnike. Zdaj nam grozijo Nemei, zdaj Italijani, zdaj zopet Madžari itd. Da bi se sovraštvo le teh spremenilo kdaj v prijateljstvo ali da bi kdaj pri navedenih narodih zmaga človečanska in bratska načela, o tem ni misliti. Ze iz tega vidika je vsakemu slepcu jasno, da imajo vse slovanske države ne le pravico, ampak tudi sveto dolžnost, napeti vse svoje moči, da s pozitivnim ustvarjanjem dosežejo tako zaželjeno edinstvo slovanskega plemena. S tem bi se povečala slovanska udarna moč, skupni nastop bi uspešno pariral zlohotne nakane Slovanom sovražnega tujega imperijalizma.

Nekdo, na katerega v tem pogledu stavimo lahko največ nad in kateri bo najbolj sigurno izvedel slovansko edinstvo, je naša slovanska mladina. Mlado slovanstvo je edino zmožno, da s svojimi idealnimi načeli, s svojo navdušenostjo in požrtvovalnostjo reši svoje plemo in z njim vred vso Evropo. Smotri mladega slovanstva so že danes tako jasni, da je uspeh zamčen. Mlado slovanstvo bo premagalo sebičnost, ki je v glavnem ovira bratskega zblizanja in v tem boju bo postalo mlado slovanstvo vodilni činitelj.

Če analiziramo smotre probujajočega se slovanstva, pridemo do tega zaključka: »Če hoče slovanstvo rešiti sebe in ostalo Evropo, mora uničiti pangermanizem.« To je prvi in najpoglavitejši pogoj za obstanek mladih slovanskih držav. Novo slovanstvo se mora otrešiti mysticizma in za prejšnji panslavizem značilne neiskrenosti. Da danes slovanstvo v Evropi nima tistega vpliva, katerega bi po svoji razsežnosti in številu prebivalstva moralo imeti, je žalostna posledica slovanske razcepljenosti.

Naše viteške čete

Srbski del našega naroda, je v svoji veliki prošlosti imel mnogo težkih in mučnih dni, dni trpljenja, krvi in žrtve, ki so padale na oltar domovine v mogočni borbi za krst častni in svobodo zlato. Vendar pa ni bil nobeden težji od onega, ki je dne 24. septembra 1908 prinesel porazno vest o aneksiji Bosne in Hercegovine. Onemela je pesem guslarja, ki je opeval Kosovo, kraljeviča Marka in Miloša Obilića. Narod se je vzdramil. Crni oblaki, ki so se valili s severa, prinašajoč s seboj prete o nevihto so vzbudili v tem narodu voljo do življenja in hrepenenje po osvobojenju. On je vstal, da v samoobrambi brani svoje najsvetejše, svojo zemljo, svojo svobodo in brate svoje po mršljenju, krvi in jeziku. Osnovni je svojo narodno obrambo, v katero so se zatekali stari in mladi da se pod njenim okrajem pripravijo na končni obračun, na končno osvelo.

NASTANEK IN RAZVOJ MALE ANTANTE

Mala Antanta, ki je že od prvih dni svojega nastanka pričela igrati značajno vlogo v mednarodnih odnosih, se je razvila v teku zadnjih mesecev leta 1932. in tekom celega leta 1933. v mednarodno edinicno, čije delavnosti je bila nesporno koristi za ohranitev miru, izboljšanja gospodarskih prilik na svetu in v organizacijo mednarodnega sodelovanja. Povečanje aktivnosti Male Antante in porast ugleda treh držav v očeh mednarodne javnosti, zaslužijo, da se tembolj poudariti, ker so nastopili v času neke in v naprej pripravljene nezasišane gonje gotovih sil proti trem zavezniskim državam.

Kot je znano, je v zadnjih mesecih leta 1932. revizionistična kampanja dosegla svoj največji razmah. Ostrina neprijateljskih nametiteljev potom tiska in potom podzemskih spletk je bila v glavnem uperjena proti Jugoslaviji. Zahvaliti se moramo doslednostim in opreznostim, hladnokrvni odločnosti in neupogljivosti značajnosti nosilca naše zunanje politike, da se je ta ostrina najprej ublažila, nato pa po raznih naših uspehih v zunanji politiki, ki so jih tudi naši sovražniki priznali, končno zlomila. Jugoslavija je opirajoč se na jakost svojega državnega organizma in kohezijo nacije in s svojo miroljubnostjo in neoporečnostjo argumentov, pobijala napade naperjene proti sebi. Prvi udarec se je pojavil povodom trogirskih dogodkov. Ob tej priliki je jugoslovanski zunanji minister v svojem odgovoru na obtožbe proti naši državi iznesel gola dejstva in osnovne poteze naše politike, ovrgel je vse poizkuse, da se okrni ugled naše države v inozemstvu. Njegov govor je pozdravila celokupna inozemska javnost, kot dokaz odločnosti naše domovine, da brani interese miru toda, da nikoli in nikomur ne dovoli, da ogroža njen mednarodni položaj in integriteto njenega podzemlja. Po-

sti. To je tudi vzrok, da Slovani niso v stanu voditi z uspehom kake borbe proti nemškim osvajalcem.

Čeprav je pokopal versajski mir prenapete nemške načrte, nevarnost prodirajočega nemštva ni minila: v teku desetletja se je Nemčija opomogla in danes vidimo, da z mrzlično naglico zopet oborožuje za boj zoper slovanske države. Predvsem hoče uničiti Poljsko in Češkoslovaško, da bo imela potem proste roke na zapad. Žalostno, prežalostno je tudi dejstvo, da je velika slovanska Rusija, potapljačica se v boljše vizmu, v zadnjih letih bila glavna pomočnica nemške mednarodne politike. Vsled tega so bile majhne slovanske države brez izdatne zaščite, važne življenske zadeve so se reševale brez teh.

Dogodki zadnjega leta so nam pa pokazali, da Rusija polahko spoznava svojo zmotu: politični preobrat v Nemčiji jo je prisilil, da prične, ne glede pod kakim režimom se nahaja, s slovansko politiko. Sporazumi s Poljsko, z Malo antanto in drugimi, so nam dokaz, da ni več daleč čas, da bo zopet Slovanska Rusija igrala vlogo voditelje. Naj se nihče ne vara: Brez Rusije in brez treh milijonov ruskih trupel ne bi bilo niti sledu o kakih novih slovanskih državah. Še več — brez Rusije bi in bodo ostali slovanski narodi samo mednarodne sirote. Vsled teh navedenih dejstev, je krog onih, ki verujejo v naj-sijajnejše vstajenje Slovanse Rusije, vedno večji. Ni vredno ugibati, kaj bo, ko se Rusija vrne.

V neizpremenljivi volji zgodovine prihajajo sedaj na vrsto pomlajeni slovanski narodi, da zberejo in razvijejo svoje tvorne sile v novih narodnih državah — Češkoslovaški, Poljski, Jugoslaviji, Bolgariji in danes ali jutri v Rusiji. Ustvarjenje teh svobodnih nacionalnih držav je zbudilo slovanstvo k novemu življenju. Iz te splošne svobode pa vznika tudi svoboda tekmovanja, kdo bo več in več doprinesel in žrtvoval za uresničenje slovanskega edinstva. Sposobnim bo ta svoboda tekmovanja prinesla mnogo dobrega, nesposobne pa bo potegnila v vrtinec odvisnosti in suženjstva. Gorje tistemu, ki pri slovanskem vstajenju ne bo umel zanesljivo plavati!

Osnovanje Narodne odbrane ni bil plod dolgotrajnih propagandističnih govorov raznih nacionalnih ideologov, temveč je to bila spontana misel celokupnega naroda, ki se je jasno izražala v snujocih se organizacijah Narodne odbrane, katerih število se je iz dneva v dan množilo tako, da je bil v najkrajši dobi cel srbski narod ena sama velika organizacija Narodne odbrane, ki je tedaj predstavljala vso silo, moč in veličino celega srbskega naroda v mejah tedanje kraljevine in izven njenih meja. Bila je plod volje naroda, od njega je bila moralno in materialno podpirana in vzdrževana in ravno vsled tega je pa tudi bila poleg vojašnice najboljša nacionalna šola, v kateri se je vzgajala naša omladina in to tista omladina, ki se je v breznejni ljubezni do naroda in države, v želji po svobodi in ujedinjenju, navdušeno pripravljala na pot v svobodo ali smrt. Skozi to šolo so ro-

izkus pristašev revizionizma, da v razbitju nekoliko Beneških levov najdejo povod za oster in brezobziren napad proti naši državi in s tem posredno tudi proti vsem zaveznikom, pokazal je svetu in prijateljem mirnega razvoja prilik v Evropi neodoljivo potrebo ojačanja vezi med državami, ki se naslanjajo na načela ohranitve dogovorov o miru in globoko uverenje, da povojna Evropa primerjana s predvojno predstavlja zgodovinsko značajen napredek, ki zasluži, da se za njegovo obrambo vstane z vsemi sredstvi.

Koncem leta 1932. na inicijativu jugoslovanskega ministra zunanjih zadev g. Jevtića se je vršil v Beogradu izvanredni sestanek Male Antante, ki predstavlja v njenem razvoju značilen preokret in začetno točko cele nove epohe, ki se od prejšnje razlikuje v večji energičnosti dogovorov in postopka njenih treh držav z večjim odmevom njene politike v internacionalnih odnosih in v povečanju njenega vpliva na rešitev mnogih važnih vprašanj mednarodnega značaja. Ta izredni beograjski sestanek Male Antante je bil sprejet od vseh prijateljev mednarodnega miru kot umesten in potreben apel za združenje vseh konstruktivnih in pacifističnih sil v tem delu Evrope. Svesti si važnosti vloge, ki v mednarodnem življenju pripada Mali Antanti, so odgovorni državniki, ki so prisostvovali beograjskemu sestanku, smatrali, da njen obrambni značaj mora biti izpopolnjen s konstruktivno delavnostjo. V tem pogledu se je odločilo, da se bo dala Mali Antanti organizacija, ki jo bo napravila sposobno za izvrševanje nalog njene velike misije. Statut Male Antante se je dopolnil in končno izgotovil. Kot stalen organ, kateremu so poverjeni zaščita in zastopanje interesov treh držav-članic, se je izoblikoval svet Male Antante, ki ga tvorijo trije zunanji ministri, ki se morejo glasom doseženega sporazuma sestajati redno vsaj trikrat letno radi proučitve tekočih problemov splošne zunanje politike, kot onih, ki bi specialno interesirali tri dr-

žave glede na njihove medsebojne odnose. Poleg tega se je ustanovilo tudi stalno tajništvo Male Antante, ki naj bi pripravilo delo sveta z ozirom na sodelovanje treh držav Male Antante na političnem in gospodarskem polju kot vzajemno pa tudi z državami Srednje Evrope in da pripravljajo in izbira politični in gospodarski material splošnega značaja.

Ti značilni sklepi so bili končno potrjeni s paktom o organizaciji Male Antante 16. februarja 1933. S tem dogovorom se je Mala Antanta, ki je doslej predstavljala blok držav, povezan z dvostranskimi začasnimi dogovori, pretvorila v mednarodno edinicno posebne vrste s programom, ki je dobil večji delokrog s tem, da se je omogočilo Mali Antanti edinstvo nastopa akcije in konstruktivnega dela na mednarodnem polju.

Dogodki, ki so kmalu nato nastopili, so pokazali, koliko je bilo potrebno tako v ohranitvi interesov treh držav tako tudi radi obrambe evropskega miru, da si je slična konsolidacija organizacije najvažnejših činiteljev mednarodne politike v Srednji Evropi in na Balkanu stvorila v vsem svojem obsegu. 16. marca 1933. je neka sila predložila vplivnim faktorjem povojne Evrope predlog o sodelovanju velikih sil, čigar uresničenje bi predstavljalo omalovaževanje ene bistvene ideje, na kateri sloni Društvo narodov: načelo enakopravnosti držav. S tem načrtom, v katerem je kot glavni cilj označena revizija mirovnih dogovorov, se je skušalo istočasno vpostaviti hijerarhijo velikih nad malimi državami, ki naj bi oživila spomine na zloglasne čase Svete Alijanace.

Večen pobornik naprednih idej in nezlomljivi pobornik enakopravnosti se je Mala Antanta, svesta si težkih in nedoglednih posledic, ki bi jih uresničenje tega predloga izvalilo, odločila da mu preseče že v korenini vsako možnost realiziranja. — V svojem komunističnem od 2. marca je Mala Antanta odločno izjavila, da za nobeno ceno ne odstopi

malih bataljoni tedanje jugoslovanske omladine, ki je vedno in povsod dokazala, kakšna je bila tista vzgoja.

Največji spomenik te šole in vzgoje, si je pa omladina postavila na bojnem polju, ko je pri končnem obračunu z našimi nasprotniki na bojnih poljanah šla prva v boj, polagala svoja življenja za blagor naroda na naš ogromen žrtvenik s tem, da je hrabro in častno umirala v slavo svoje domovine in v zglede njenim potomcem. Dala nam je veliko število nacionalnih apostolov in mučnikov, katerih podvigi niso bili nič manjši od onega, ki ga je izvršil na Kosovem polju nesmrtni Obilić.

Dogajali so se slučajji, katerih ne more zaznamovati zgodovina nobenega drugega naroda. »Ne dopuščate, da umrjemo za dobro svoje domovine in naroda« so dejali ti veliki mladi ljudje. Oni pa, ki so se bojevali so si bili vedno v svesti svojih težkih nalog, in svoje odgovornosti ter niso nikdar dopustili, da bi bili ujeti niti živi niti ranjeni. Lastna bomba ali pa kroglica iz lastnega revolverja sta krajšali niti njihovih življenj. Težko bi se našli slučajji, ki bi povedali, da niso ti junaki, kljub silnim ranam v popolni onemoglosti imeli še toliko sile v sebi, da so si s poslednjimi močmi vžgali bombo ali pa sprožili sebi kroglo v glavo. Ako se je pa kljub temu slučaj onemoglosti pojavil, tedaj je moral tovariš tovarišu napraviti poslednjo in najtežjo uslugo.

En slučaj. Izbrana četa je bila obkoljena, ko je nekdo prenočevala v neki kmečki koči. Borila se je in branila do poslednje bombe in do skoraj poslednjih krogel. Drugega izhoda ni bilo kot, da z naskokom prebijajo neprijateljski obrnci, ki jim je grozil s poginom. Neki težki ranjenec, mladenič 19 let ni mogel z njimi, da bi skupno s tovariši napravil ta junakiški, mogoče poslednji korak. Obrnil se je k tovarišu s prošnjo: »Ubi me! Ko je tovariš vlagal kroglo v svojo puško, da bi izpolnil poslednjo željo ranjenca, se je le ta spomnil, da je ta krogla poslednja, ki jo ima njegov sobojevnik in da jo mora vsled tega čuvati, ker jo bo rabil pri prodoru skozi neprijateljske vrste. Menjal je svojo prošnjo ter prosil tovariša: »Raje me zakolji! To ni nobena pravljica temveč je gola resnica. Tudi mi legenda, da je vojvoda Brana, ko je gorel, pel pesem »Oj Srbijo majko mila,« kakor tudi mi pravljica, da je mati Lazarja Kujundžića, ko so ji prinesli truplo njenega lastnega sina, dejala: »To ni moj sin!«, samo, da bi obvarovala svojo vas in pa Lazarjeve otroke pred besnostjo turške osvete.

Iz takšnega jekla so bili tedaj skovani naši omladinci in iz istega jekla vlita srca njih mater.

Ustvaritev Narodne odbrane je bilo torej močan in oster protest proti nasilju, ki se je vršil nad našim narodom. Ona je našla tudi pota in način, da ta nasilja in krivice poštono kaznuje. Kazni same so pa bile izrečene in izvršene vedno le premišljeno in pravično. Vsled tega je tudi Narodna odbrana postala strah in trepet vsem onim, ki so mislili, da se bo dal narod s tako omladino enostavno poteptati in uničiti. Narod, ki ima takšno omladino ne more propasti. On lahko trpi, toda v tem trpljenju lahko s gotovostjo upa vstajenje, vstajenje, ki mu je zagotovljeno, vstajenje, ki mu pripada in ki je njegovo. Vsled tega je bilo delo Narodne odbrane v prošlosti priznано od vseh, da celo od njenih neprijateljev, bilo v vseizdajniških procesih ali pa v predvojni in povojni literaturi. Ona je z uspehom in slavo končala v zgodovini Jugoslovanskega naroda svoje prvo ter po dolgoletnem počitku začela drugo, v Jugoslovanski zgodovini najvažnejše dejanje.

Program bodočega dela Narodne odbrane ne more biti pisan še manj, pa vnešen v nekak pravilnik. On se mora prilagoditi razmeram in potrebam našega naroda. Vsled tega ne bi od lepo sestavljenega ter naprej določena programa naš narod imel nocošar, še manj pa bi od tega imela Narodna odbrana. ako bi v njenih mučnicah tak program ležal neizpolnjiv kot navadna krpa papirja. Sinovi smo enega in istega naroda vsled tega tudi z njim součustvujemo ter pravilno pojmuemo vso tegobo, ki danes tare in tišči, kot strašna peza, mrbenico našega naroda t. j. našega kmeta in delavca. Smo pokret, pokret omladine, ki vstaja in ki se širi od velikih mest tja do zadnje kmečke kočice, tja do poslednjega delavskega doma. Brez hinavščine, brez lepih besed, brez vseh zahrbnih namenov, odkrito in močasto stopamo pred tebe narod, da ti povemo, da mora biti tvojega hlapčevstva, tvoje poniznosti in klečeplazanja enkrat konec. Zavedati se moraš, da si ti sin matere Jugoslavije, da si potomec tistih neustrasanih borcev, ki niso pred nobenim trapetali, da si svobodno državljani države, ki jo spoštujes in ljubiš in v kateri si s svojimi rokami služiš svoj vsakdanji trdi kruh.

Tebi je nekdo ukazoval tujec in ukazovati hoče tebi še danes. Za tebe delavec naš ni prostora v tovarnah kjer vlada tujec. In ako najdeš po kaki milosti delo, tedaj je ono težko, umazano in muke polno. Odvisen si od tujčevih drobtin ki redkoma padajo raz njegove mize. Mladiči moraš, ker si od njega odvisen. Njegova beseda je trda in poniža te kjerkoli te more. Ako pa je tvojega potrpljenja kedaj konec, ako v tebi zavre tako, da odgovornosti pazniku tujcu, da te njegova knuta ne bo več tepla, ker si sin kršnega in svobodnega naroda, tedaj si odpuščen, na cesto postavljen, v družbo tisocev tvojih brezposelnih sotrpinov. Zakaj? Zato, ker se nisi pustil od tujca poteptati, zato ker si svobodnjak. In zaščitae ne najdeš, prepuščen si samemu sebi in sili usode. Razo aran si nad človeško družbo, pojavlja ti se dvom nad pravico in resnico, dvom ki izpodjeda tvojo stanovitnost in tvoji nacionalizem. Ako imaš pa družino, kateri posvečaš vso svojo skrb in delo, ako imaš deca, ki te zvečer željno pričakuje, da ji prineseš kot priboljšek skorjico belega kruha, tedaj so tvoje misli in mislice posvečene samo delu in tovarni. Mirno prenašaš vsa zaničevanja in ponižanja, pa naj bodo ta še tako kruta in težka. Pred očmi so ti žena in črvičk: tvoji, katerim je posvečeno tvoje delo. In ti delavec, ti suženj si primeran molčati kot brezpravni robot. Iz tvojih ust ni čuti uporne besede, le kakšen krenkejš: zamah krampa ali močnejši udarec kladiva je tvoj odgovor, čezraz tvojega protesta in tvojega upora. Razumljivo! Za tebe in tvoje je pet, po kateri hodijo tisoči tvojih bratov izseljencev danes nemogoča.

(Nadaljevanje prihodnjic).

Ljubljanska streljačka družina (mestni odbor) obvešča vse članstvo, da se vrši v nedeljo 4. februarja 1934, ob 10. uri dop. v restavraciji Glavnega kolodvora, redna letna skupščina s sledečim dnevnim redom.

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo gospodarja.
5. Poročilo odsekov.
6. Poročilo preglednikov računov.
7. Volitve nove uprave.
8. Služajnosti.

Opozarja se, da je vse predloge za občni zbor vpslati najkasneje do 30. januarja t. l. Na poznejše predloge se ne bo oziralo.

od svojega stališča, da nihče nima pravice razpolagati s tujimi dobrinami in je dala razumeti vesilam, da se bo z vso svojo energijo borila proti ustvarjanju nekega direktorija velikih držav in revizionističnim težnjam. V tem svojem odporu so bile države Male Antante podprte od strani Francije, ki je v svojem memorandumu v prvih dneh aprila preteklega leta popolnoma izpremenila prvotni načrt gospoda Mussolinija. Sestanek stalnega sveta Male Antante v Pragi je zadal temu nemogočemu projektu obnovitve reaktivnega pokreta v Evropi končni udarec. — Direktorij veselil je pretvorjen radi energičnega nastopa Francije in Male Antante v pakt starih, ki se v svojih bistvenih točkah popolnoma razlikuje od projekta njegovega inicijatorja. Potovanje Nj. Vel. kralja v Sinajo, Evksinograd, Carigrad in Krf je bilo pozdravljeno od celokupne inozemske javnosti kot pričetek nove dobe miru in napredka na Balkanu. S tem je Jugoslavija razširila svojo konstruktivnost in miroljubnost na ves Balkan in prve sadeže te srečne inicijative je sprejelo z odobravanjem vse javno mnenje naklonjeno miru in sodelovanju balkanskih držav. Mala Antanta se je tako pojavila ko važen zastopnik miru, sodelovanja in napredka v Srednji Evropi in posebno na Balkanu.

Sodelovanje držav Male Antante je bilo z zadnjim sestankom v Zagrebu še bolj utrjeno. Delo odgovornih državnikov teh treh držav zanima vso svetovno javnost in mednarodne činitelje ne samo radi rezultatov, ki jih je Mala Antanta reorganizirana v novo mednarodno posebnost višjega reda dosegla v najbližji preteklosti in radi naloge, ki jo vrši pri reševanju vseh narodnih problemov narodne politike, ampak tudi radi tega, ker sporazumna aktivnost Jugoslavije, Čehoslovake in Rumunije znači za društvo narodov največjo in najsigurnejšo garancijo mednarodnega miru in napredka.

(Nadaljevanje prihodnjic).